

VYJELI JSME Z RAMLÉ SKORO JIŽ K PŮLNOCI.

Byli jsme se v městečku tom zdrželi kvůli krátkému odpočinku, k vůli nějaké noční svačině, hlavně ale na vyzvání dvou cestujících Rusů, zdravého malíře a nemocného cestovatele, kteří vzdor svému sáhovému, dvouloketním mečem, pistolemi a handžarem ozbrojenému kavasu přec přáli sobě společnosti četnější. Odpočinek v jízbě ruského hospitálu, kde blech jak mušek, byl mizerný. Občerstvení skládalo se z čaje, špatného vína, vody plné červů a několika měkkých vajec. Avšak nemocný Rus, který chtěl na mezku sedět stranou jako v pohodlném křesle, potřeboval tak mnoho času na svazování umělého sedla, že jsme ztratili trpělivost. Vyrázili jsme sami ven, sprovedení jen svým dragomanem.

Několika ještě to šlo klikatými uličkami. Vzdor hluboké tmě pozorovali jsme přec, že budovy jsou tu skoro samé rozvaliny; leckde bylo v nich okno poněkud světlé, jeho zděná obruba vypadala jako samý zub. Chvilku zvonily kruhové podkovy našich koňů po kamení, pak se náhle bořila kopyta do hybkého písku, vpravo vlevo černaly se obrovské ploty kaktusové — již byla Ramlé (= „písečná“) za námi a vyjížděli jsme na rovinu Sáronskou, požehnanou to dědinu starých Filištínů.

Zde někde leží Lud, vesnice, v níž sv. Petr léčil dnu. Avšak nevidíme na dvacet kroků před sebe. Vpravo vlevo hnědočerná pláň, obloha temná, jen silnice vyznačuje se šedostí. Jediný vůdčí bod v temnu tom je dlouhý jíздеcký plášť našeho dragomana, bílá abâjé. Neomrzele kluše dragoman napřed, my dva dosti omrzele za ním. Unavenost, nevyspání, nezvyklá noční jízda nebudí humoru, mimo to silnice špatná, že třeba dát pozor na koně, aby neklesli a udrželi se v dobrém kroku.

Náhle dragoman zarazí.

„Pánové, prosím, teď se držte pohromadě a pozor!“

A zařal ostruhy a letí kupředu jako šipka. Sokolí jeho zrak byl tmou proniknul — naproti nám vlálo několik beduinských plášťů.

„Stůj!“ velí dragoman.

„Chválen buď bůh ve dne v noci!“

„Kdo jsi?“

„Jsme tvoji bratři.“

„Kam jedete?“

„Na Joppe!“

„A, šťastnou cestu!“

„Také, pane, ve jmenu nejmilosrdnějšího!“

V divokém letu kvapí beduini kolem nás. Jedem mlčky dál, v levé ruce uzdu, pravou na revolveru. Zde prý jednou potře Kristus Antikrista, prozatím by tu ale neškodilo trochu patrol.

„Je nebezpečno?“ ptáme se.

„Snad není — — jen se rače držet pohromadě, a kdyby přišli, zde střelte, zde dobře střílet, člověk se ještě ubrání, za Jerusalemem už líp nechat se obrát!“

A zase mlčky dál. Občas zazní zvonek a kolem nás pohybuje se cos vrchovitého, neforemného, velbloudi to s nákladem. Po nějaké chvíli dragoman bodne opět koně a zase slyšíme jeho: „Stůj — kdo jsi?“

Trudná cesta. Pět hodin němoty a stále ruka na revolveru. Konečně pozorujem, že silnice stává se hrbolatější. Cesta jde do výše, místo tmavé pláně vidíme tmavé skaliny, koně krácejí obtížněji, vystupujem do judských hor. Vtom slyším v dálce dlouhé, kňučivé zavytí — teď se opakuje — již se rozmnožilo, zní dál i blíž, za námi i před námi.

„Dědina nějaká, že vyjí psi?“

„Huř, pane — šakáli, snad hyena. Musí mít nějakou oběť.“

Již po chvílce ale jako by tmavé nebe náhle bylo se potáhlo šedivým šatem. Krátký přechod — slunce se vyhouplo někde nad obzor — je den, bílý, jasný — noc jako by jediným trhnutím byla zmizela.

Jsme v krajině skalně pusté. Romantika nahosti! Na skalních zubech jako by od počátku zeleň nikdy se byla nezakořenila, už před stoletími splákl dešť všechnu zemi. Na jednom z nich

rozsety zříceniny. Vesnice to Latrun, z níž pocházel jeden z oněch dvou lotrů, kteří vedle Krista zhynuli na Golgatě. Za protějším hřebenem, as půl hodiny dál, leží Amvas, Emauz.

Vytí šakálů trochu se přidusilo. Ale proniká zvuk jiný, širší, plnější, neskonale smutný. Zahnem zas za jinou skalní hranu. Uprostřed cesty leží tu velbloud. Umírá. Chvilkami zdvihá hlavu z drobného kamení do výše a zařve tónem táhlým, jako by velká šalměj zabědovala. Pán jeho ho již opustil. V skalách okolních bědují šakálové přidušeně, naříkají, že den jim vyrval oběť a daruje ji kroužícím ve výši supům.

A opět zahýbáme za útes. Před námi otevřelo se vejčité údolí, pusté, spálené.

„Bab el Vadi,“ ukazuje dragoman prstem dolů. „Zde si trochu odpočinem v kavárně.“

Potěšitelná zpráva pro nás jízdou ztlučené. Tam uprostřed údolíčka vidíme nevelkou, ale kamennou budovu, snad že aspoň něčeho dostanem! Dojíždíme, avšak místo k výše položené budově kamenné sjíždí dragoman se silnice na zprahlou jakous louku, slézá s koně a přivazuje ho k několikapalcovému kolíku, jichž tu několik trčí v zemi.

„A kavárna?“

„Zde,“ usmívá se dragoman a ukazuje na houfec žlutého a zhnědlého roští.

Věru, jen kdyby tu nebylo pranic, zem totiž holá, mohla by ta kavárna být ještě primitivnější! Malý, sotva dva sáhy v průměru mající, as do tří čtvrtin zavřený kruh. Do půl lokte nad zemí zdvihá se ledabylo urovnané kamení a nalepená zem, pak do země té nastrkáno zvadlé roští, jeho svršek ohnut a připevněn k bidlu uprostřed zaraženému. Jeden koberec na zemi a jeden hrnek nad žhavým uhlím, jsme hotovi.

Kavárník, mladík as osmnáctiletý, vyběhl ven a podává přátelsky ruku. Dragoman dává rozkazy, my rozestřeli plédy — kdo by se také svěřil tomu, nejspíš že živému koberci uvnitř! — a již ležíme nataženi na zemi.

Jsmo uprostřed judských hor.

Rozkošné ráno! Ráno ještě v prvním klidu svém, ticho, jakoby střežené spojenými anděly noci i dne!

Nedávno teprv slunko vyskočilo a přec je vzduch již horký,

palný. Jen ta kamenitá či zdupaná zem je ještě chladna jako led. Brzy prorazil její mráz plédem do těla, musili jsme raději vstát a procházet se, vzdor unavenosti své.

Snad občerství umytí se chladnou vodou. Kavárník ochotně nalévá na ruce. Vidí, že se ohlížíme po nějakém šatu, kvůli utření, a již strhl bílý šat svého turbanu s hlavy a podává jej s pohybem tak elegantním, jako by se mu byl naučil v prvním evropském salonu.

Zároveň je také již káva dovařena. Kavárník ji rozdává v malých kulatých koflících — „henîan!“ (nazdar) praví s úsměvem. Známo, že také Arabové pijí kávu neprocezenou, i s kalem, a že kal zároveň nahraňuje cukr i smetanu. Avšak zrno je výborné, člověk brzy uvykne a nerad pak odvyká. Usedli jsme na sbalené plédy a pijem koflík za koflíkem. Z kamení kavárně za podklad sloužícího vylézají drobné myšky, běhají nám kolem nohou a dívají se pichlavýma očkama na nás zvědavě a bez bázně. Vpovzdálí, na úbočí skály, pase nějaká karavana své velbloudy; nejostřejším sklem nerozeznáš, cože zvířata ta ožírají s nahého kamene.

„A co zde ta kamenná budova?“ tážu se konečně.

„Strážnice, patnáct je jich po horách až k Jerusalemu.“

„Ale nikdo v ní? Což zde už tak bezpečno?“

„Právě minulou noc obrali tu řecké kupce, nechtěl jsem pánům ničeho říci. Vojáci sami napadali, a proto raději paša strážnice zavřel.“ —

Silnice, jediná to palestinská, je aspoň trochu oživena. Někdy přecházejí jednotlivé mladé, vychrtlé a nepěkné Arabky, v připlácnuté modré košili co jediném šatu, s modrou plenou na hlavě a na pleně košík, v němž živá kuřata pro Jerusalema. Někdy zas tihnou velbloudi, po jednom, po více, s nákladem, nebo jen osedlaní. Tichý krok jich všech jde zde krokem soumarů, proto také je při jich výši pohyb pro jedoucího násilný, nepříjemný; ve velkém oblouku jde tělo jezdcovo kupředu a zase nazad. Nezvyklý vydrží sotva několik minut nahoře. Nyní přichází celý rúženec velbloudů. Jedou také ženštiny s sebou a kvůli těm jsou na velbloudech upraveny zvláštní houpačky. U každého boku jde bidlo kolmo vzhůru, mezi nimi nahoře upevněn visutý ko-

berec a v tom sedí ženština na zkřížovaných nohou. Tím zařízením je docílena stabilita jakoby kompasu. Zábavné je podívání na ty velbloudy vůbec. Tělo neforemné, zdánlivě neobratné, krok měkký a tichý; v tom zploštělém, krátkém a nahém ocásku, v tom hrbu a dlouhém krku vězí komika, v té trpělivé tváři a v tom dobrém oku vězí cos blbě lidského. Zábavno, srovnávat ty tváře s fyziognomiemi některých svých dobrých známých.

„Musíme do sedel, pánové,“ napomíná dragoman. „Doufám, že k polednímu dorazíme do Jerusalema, takže jen nějakou hodinu pojedem v největším vedru.“

Jeli jsme posilněni dále horkou pouští.

Vrchy se stávají vyšší a strmější, zato ale také aspoň trochu zelenější jsou údolí. Po stránkách rozseto něco dubového křoví, na úbočích vysázeny šedozelené olivy, jichž barva je zde poněkud šťavnatější; spatřili jsme i stádo do modra černých, bezrohých a velkých koz.

Zas to šlo po několik hodin sráznými serpentinami vzhůru a dolů, vrchy a údolími. Objeli jsme už dosti výstavné, ale loupežné Abu Goš,*) zas jsme vnikli do údolí a hor pustých — těžko sobě zamilovat svatou Palestinu jen kvůli krasám přírodním! Zde by mohl napravit svůj výrok básník, tvrdící, že každá „svatá jest jen krásným omylem přírody“. Ovšem, svaté jest také již to, co mnoho duší pojí! —

A opět jsme vyjeli na temeno hory —

„Ohlídněte se, pánové!“ praví dragoman a zastavuje koně. Až se mně dech zatajil!

Daleko zříš dýmavým vzduchem — předaleko! Nejprv pod námi to vlnovité pohoří, jež jsme již projeli, za ním širá planina Sáranská, za tou Středozemní moře, pruh nejdřív bílý, pak modrý, pak všemi barvami opalisující. Na sever a na jih strmé hory a hluboká údolí — tamhle na vrchu Samuelův prorocký hrob, tamhle hora, na níž měl Jakob svůj andělský sen, zde dole údolí Kulonijéské, kde David vybral „pět kamenů nejčistších z potoka“, tam zas poušť sv. Jana a místo, kde Panna Maria navštívila Alžbětu. A tamhle ten bílý stráž-

*) Místo tak nazvané dle proslulého loupežníka.

ný domek je již poslední — za ním Jerusalemy, pak moabitské hory, modré zrcadlo Mrtvého moře!

Rozepni svá křídla, fantasie! — —

Moji soudruhové byli popojeli již hezky daleko, než jsem se vzpamatoval a koně pobodnul.